

לקוטי תורה • פרשת כי תבוא • מאמר 3

תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה וגו'

”מפני שלא עבדת את ה' אלקיך בשמחה”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/3](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/3)

1 תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה וגו'. ולהבין הלא זה הוא מדרגות הצדיקים כמ"ש שמחו צדיקים בה' כו' ואיך יגיע כל אדם לזה.

"משום שלא עבדת את הו"י אלקיך בשמחה" וגו'. ויש להבין: האם אין זו מדרגתם של הצדיקים, ככתוב "שמחו צדיקים בהו"י" וכו'? ואם כן, כיצד יכול כל אדם להגיע לכך?

אך הנה יש ב' מדרגות בעבודת ה' מדת יום ומדת לילה בחינת יעקב ובחינת ישראל ובדרך פרט הם בחינת תורה ובחינת תפלה.

אלא שיש שתי מדרגות בעבודת ה': מידת יום ומידת לילה, בחינת יעקב ובחינת ישראל; ובפרט, אלה הן בחינת תורה ובחינת תפלה.

(עיי' מ"ש מענין מדת יום ומדת לילה בד"ה רני ושמחי גבי רננא ברמשא ושמחה בצפרא, ובד"ה ענין חנוכה גבי בבקר כתיב בהיטיבו ובבין הערבים כתיב בהעלות, וסד"ה להבין ענין הברכות סד"ה וידעת היום. ועיי' זח"א [זהר חלק א'] (קע"ד א') בענין יעקב וישראל.

(עיינו במה שנכתב על מידת יום ומידת לילה במאמר המתחיל "רני ושמחי", בענין "רננא ברמשא ושמחה בצפרא"; ובמאמר המתחיל "ענין חנוכה", בענין "בבוקר כתיב בהיטיבו ובין הערבים כתיב בהעלות"; ובסוף המאמר המתחיל "להבין ענין הברכות", בסוף המאמר המתחיל "וידעת היום". ועיינו בזהר, חלק א', קע"ד א', בענין יעקב וישראל.)

והענין דהנה אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] זמן תורה לחוד וזמן תפלה לחוד שתפלה נקרא חיי שעה ותורה חיי עולם.

והענין הוא, שהרי אמרו חז"ל: "זמן תורה לחוד וזמן תפלה לחוד", שכן התפילה נקראת "חיי שעה" והתורה "חיי עולם".

ולהבין ענין התפלה דכתיב וישכם אברהם בבקר דהיינו שאהבה מסותרת שבלב כל אחד ואחד מישראל היא בעולם ובהסתר ובבחינת שינה וצריך לעוררה משינתה כמו שכתוב אם תעירו ברי"ש אחד ואם תעוררו ב' רישין.

וכדי להבין את ענין התפילה, שעליה נאמר "וישכם אברהם בבוקר": האהבה המסותרת שבלבו של כל אחד ואחד מישראל נתונה בעולם ובהסתר, ובבחינת שינה, ויש לעורר אותה משנתה, ככתוב "אם תעירו" ברי"ש אחת, "ואם תעוררו" בשתי רישין.

פִּי אִם תַּעֲרִירָה בְּרִיִּישׁ אֶחָד הֵינִי חִיצוֹנִיּוֹת הַלֵּב וְאִם תַּעֲרִירָה בְּשָׁנִי רִישִׁיִּין הֵינִי פְּנִימִית הַלֵּב עֵיִן בִּלְקִיִּית [בִּלְקוּטֵי תוֹרָה (לְהַאֲרִיזִיל)] מִהֶאֱרִיזִיל [מִהֶאֱרִיזִי זְכוּרֹנוּ לְבִרְכָּה] בְּשֶׁהִישׁ [בְּשִׁיר הַשִּׁירִים].

פִּירוּשׁ הַדָּבָר: "אִם תַּעֲרִירָה בְּרִיִּישׁ אֶחָד, הֵינִי חִיצוֹנִיּוֹת הַלֵּב, וְ"אִם תַּעֲרִירָה בְּשָׁנִי רִישִׁיִּין, הֵינִי פְּנִימִיּוֹת הַלֵּב. עֵיִן בִּלְקוּטֵי תוֹרָה שֶׁל הֶאֱרִיזִיל עַל שִׁיר הַשִּׁירִים.

אֶת הָאֱהָבָה עַד שֶׁתַּחֲפִּץ (עֵי [עֵיִן] זַחֲ"ב [זֶהֱרַ חֶלֶק בִּי] טִי אִי קִמִּיִּי בִי תִיז [תִּיקוֹנִי זֶהֱרַ] תִּיקוֹן לִמִּיד) שִׁישׁ זִמֵּן וְעַתָּה לְחַפִּצָּה וְתִשׁוּקָה שֶׁל אֱהָבָה מִסּוֹתֶרֶת הַנִּיֵּל דִּהֵינִי בְּשַׁחֲרִית.

"אֶת הָאֱהָבָה עַד שֶׁתַּחֲפִּץ" (עֵיִן בְּזוֹהֶר, חֶלֶק בִּי, טִי אִי, קִמִּיִּי בִי; תִּיקוֹנִי זֶהֱרַ, תִּיקוֹן לִי): יֵשׁ זִמֵּן וְעַתָּה לְרִצּוֹן וּלְכַמִּיחָה שֶׁל הָאֱהָבָה הַמִּסּוֹתֶרֶת הָאֲמוּרָה, וְהוּא זִמֵּן תַּפִּילַת שַׁחֲרִית.

זֶהוּ וַיִּשְׁכֶּם אֲבִרָהֶם בְּבִקְרָה (עֵיִן זַחֲ"א [זֶהֱרַ חֶלֶק אֶ] עֵיִב אִי רִיג אִי רִמִּיִּי בִי. חִיג [חֶלֶק גִּי] וַיִּקְרָא כִּיִּב בִי נִיִּב סַעֲ"ב [סוֹף עֲמוּד בִּי] רִיד סַעֲ"א [סוֹף עֲמוּד אֶ] רִמִּיִּי בִי).

זֶהוּ וַיִּשְׁכֶּם אֲבִרָהֶם בְּבִקְרָה (עֵיִן בְּזוֹהֶר, חֶלֶק אֶ, עֵיִב אִי, רִיג אִי, רִמִּיִּי בִי; חֶלֶק גִּי, וַיִּקְרָא, כִּיִּב בִי, סוֹף נִיִּב בִי, סוֹף רִיד אִי, רִמִּיִּי בִי).

וְעֵנִין הַשִּׁנָּה שֶׁל אֱהָבָה זֶה הוּא כְּמוֹ לְמַשֵּׁל אָדָם הַיֵּשֶׁן שֶׁהִמְחַשְּׁבָה שֶׁלּוֹ הֵינִי בְּבַחֲיִנַת הַסְּתַלְקוֹת לְמַעֲלָה מִהֶמוּחַ וְאֵינָה מְלוּבֶשֶׁת בְּמוֹחוֹ כָּלֵל

שֶׁנִּתְּנָה שֶׁל אֱהָבָה זֶה דּוּמָה, לְמַשֵּׁל, לְאָדָם הַיֵּשֶׁן: מִחֲשַׁבְתּוֹ נִמְצָאָה בְּמִצַּב שֶׁל הַסְּתַלְקוֹת לְמַעֲלָה מִן הֶמוּחַ וְאֵינָה מְלוּבֶשֶׁת בְּמוֹחוֹ כָּלֵל;

וְלִכְּנֵן הַחֲלוּמוֹת הֵם דְּמִיוֹנוֹת בְּלִבָּד (עֲמִישׁ בְּדִיָּה שִׁיר כּוֹי הֵינִי כַּחֲלוּמִים) אֲבָל בְּהַקִּיצוֹ נִכְנָס הַמְחַשְּׁבָה זֶה בְּתוֹךְ הֶמוּחַ וּמְלוּבֶשֶׁת בְּתוֹךְ מוֹחוֹ לְחֹשֶׁב בְּהֵם כְּרִצּוֹנוֹ.

וְלִכְּנֵן הַחֲלוּמוֹת הֵם דְּמִיוֹנוֹת בְּלִבָּד (רְאוּ מָה שֶׁנִּכְתַּב בְּמֵאמֶר הַמִּתְחִיל "שִׁיר" וְכוּ', "הֵינִי כַּחֲלוּמִים"). אֵךְ כִּשְׁהוּא מִתְעוֹרֵר, הַמְחַשְּׁבָה נִכְנָסֶת שׁוֹב אֶל הֶמוּחַ וּמִתְלַבֶּשֶׁת בְּתוֹכוֹ, כְּדִי לְחֹשֶׁב כְּרִצּוֹנוֹ.

מִשְׁאֲ"כ בַּחֲלוּם אֵין בּוֹ בַּחֲרִירָה וְרִצּוֹן כָּלֵל כְּמִ"כ [כְּמוֹ כֵּן] הָעֵנִין בְּאֱהָבָה זֶה כִּשְׁהִיא בְּבַחֲ"י שִׁנָּה אֶף שֶׁזֹּכֵר אֶת הִי בְּלָבוֹ וְיֹדַע דֶּרֶךְ כָּלֵל שֶׁמְכַהֲ"כ [שֶׁמֶלֶא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ].

וְאֵילוֹ בַּחֲלוּם אֵין כָּלֵל בַּחֲרִירָה וְרִצּוֹן. כֵּךְ גַּם בְּאֱהָבָה זֶה כִּשְׁהִיא בְּבַחֲיִנַת שִׁנָּה: אֶף שֶׁהוּא זֹכֵר אֶת הִי בְּלָבוֹ וְיֹדַע בְּאוֹפֵן כָּלִילִי שֶׁ"מֶלֶא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ",

מ"מ יכול לעשות דבר עבירה שהוא נגד רצונו ית' ואפילו באותה שעה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא שיצליח בגנבתו

בכל זאת הוא יכול לעבור עבירה, שהיא נגד רצונו יתברך, ואפילו באותה שעה, כמאמר חז"ל: "גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא" — שה' יצליח את גנבתו.

והוא מפני שאין זכירה זו אלא דרך דמיון והעברה בעלמא על המוח ואינו מלובש ונכנס בתוך מוח הדבר נובע מכך שזכירה זו אינה אלא דמיון והרהור חולף בלבד, העובר על פני המוח; היא אינה מלובשת במוח ואינה נכנסת לתוכו.

וצריך האדם לעורר את האהבה משינתה ולהכניסה בתוך מוחו ומחשבתו ע"י התבוננות רבים מהתחלת התפלה עד קריאת שמע.

על האדם לעורר את האהבה משנתה ולהכניס אותה אל מוחו ומחשבתו באמצעות התבוננות ממושכת, מתחילת התפילה ועד קריאת שמע.

2 וענין התבוננות שבתפלה הוא איך שהוא ית' אל עולם ולא אל העולם שאין העולם ענין בפ"ע [בפני עצמו] ההתבוננות שבתפילה היא בכך שהוא יתברך הוא "אל עולם" ולא "אל העולם": העולם אינו דבר העומד בפני עצמו;

אלא שהן בחי' התפשטות הארה וזיו מאורו יתברך כמו זיו השמש שהאיר ממנו ית' כשעלה ברצונו לברוא את העולם.

אלא הם בחינת התפשטות של הארה וזיו מאורו יתברך, בדומה לזיו השמש: [זיו] שהאיר ממנו יתברך כאשר עלה ברצונו לברוא את העולם.

3 ולמשל כמו כח הצומח רוחני אשר בארץ שממנו יצמח עשבים ואילנות ופירות שבודאי הפרי הנצמח שהוא גשמי אינו ממהות ועצמות הכח רוחני הצומח

למשל, כוח הצמיחה הרוחני שבארץ, שממנו צומחים עשבים, אילנות ופירות. ברור שהפרי שצמח, שהוא גשמי, אינו ממהותו ומעצמותו של כוח הצמיחה הרוחני,

אלא כחי הארה בלבד המת פשטת מעצמות ומהות הכח רוחני הצומח והארה זו נתעבה ונתגשמה כ"כ
[כל כך] עד שנעשה פרי גשמי בטעמים נרגשים לחיך מתיקות וכי מה שאין ערך זה

אלא הוא רק הארה המתפשטת מעצמותו וממהותו של כוח הצמיחה הרוחני. הארה זו נעשתה גסה וגשמית כל כך,
עד שהייתה לפרי גשמי, בעל טעמים שהחך יכול לחוש — מתיקות וכדומה; ואילו מסוג זה

נמצא ברוחני כלל, ואין התפשטות זו כמו התפשטות המים הנמשכים ממקום גבוה למקום נמוך
שהמים

אינו נמצא כלל ברוחניות. התפשטות זו אינה דומה להתפשטות של מים הזורמים ממקום גבוה למקום נמוך, שבה
המים

הנמשכים לא נשאר מהם במקומם הראשון כלל משא"כ בכח רוחני הצומח לא נחסר כלל בצמיחת
הפרי ויכול הוא לחזור ולהצמיח פעמים רבות אין מספר

שזרמו אינם מותירים דבר במקומם הראשון; ואילו כוח הצמיחה הרוחני אינו נגרע כלל מכך שהפרי צומח, והוא
יכול להצמיח [פירות] שוב פעמים רבות מספור.

ולכן קראו חכמי האמת להתפשטות זו בשם הארה כמו למשל מחשבות האדם שנמשכים מנפשו
ונשמתו שאין תופסים מקום כלל ולא שינוי וגירעון כלל בנפשו מחמת המחשבות ויכולה היא לחשוב
מחשבות עד אין קץ.

לכן כינו חכמי האמת התפשטות זו בשם "הארה". כך, למשל, מחשבותיו של אדם נמשכות מנפשו ומנשמתו, אינן
תופסות מקום כלל, ואינן גורמות שום שינוי או גרעון בנפשו; והיא יכולה לחשוב מחשבות בלי סוף.

כך העולם הוא רק הארה והתפשטות ממנו ית' וכולא קמיה כלא חשיב ואין תופסים מקום נגדו ית'
ואין בו שינוי ח"ו [חס ושלום] כמ"ש אני ה' לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא העולם כו'

כך גם העולם אינו אלא הארה והתפשטות ממנו יתברך, ו"כולא קמיה כלא חשיב" — הכול לפניו נחשב כאין; הוא
אינו תופס מקום ביחס אליו יתברך, ואין בו שום שינוי, חס ושלום, כמו שנאמר: "אני הוי' לא שניתי", וכן "ואתה
הוא קודם שנברא העולם" וכי'.

(ועמ"ש מזה בד"ה קול דודי בשה"ש [בשיר השירים]), ובזה הוא מעורר את האהבה בתפלה. וזהו שאומרים
הודו לה' קראו בשמו כו'.

(ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "קול דודי", בשיר השירים.) בהתבוננות זו מעוררים את האהבה
בתפילה. זהו עניינן של המילים שאומרים: "הודו לה', קראו בשמו" וכי'.

פִּי שֶׁאֲנִי מוֹדִים עַל זֶה שֶׁהֵשֵׁם הוּא אֵל עוֹלָם כְּנִ"ל. וְעַמִּי שֶׁבְּדִיָּה שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד גְּבִי בִּאִי [כְּרוּךְ אַתָּה ה'] אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.

כלומר, אנו מודים על כך שה' הוא "אל עולם", כנזכר לעיל. ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "שובה ישראל עד", בעניין "כרוך אתה ה' אלקינו מלך העולם".

4 ועל ענין זה סובב והולך כל התפלה שצריך לחזור ע"ז פעמים רבות עד שיקבע בלבו בבחי' רא"י [ראיה] ממש ושיאריך בזה כל או"א [אחד ואחד] לפי שכלו, יש שמוחו מגושם יותר צריך להעמיק בזה יותר.

כל התפילה סובבת סביב עניין זה, שכן יש לחזור עליו פעמים רבות, עד שייקבע בלב כמראה עיניים ממש. כל אחד ואחד צריך להאריך בהתבוננות זו לפי שכלו; מי ששכלו גס יותר, צריך להעמיק בה יותר.

ובקשות שבאמצע פסוקי דזמרה ושבחים תקנו אנשי כנה"ג [כנסת הגדולה] מחמת שיש קטרוגים על האדם ודנין אותו אם הוא ראוי לכך

ואת הבקשות שבאמצע פסוקי דזמרה והשבחים תיקנו אנשי כנסת הגדולה, מפני שיש טענות נגד האדם ודנים אותו אם הוא ראוי לכך;

וגם כי יש כמה מניעות וסיבות המטרידות את האדם מהתבוננות זו וע"ז אנו מבקשים רחמים הושיעה את עמך וגו' ורעם ונשאם כו'

וכן מפני שיש מכשולים וגורמים רבים המסיחים את דעתו של האדם מהתבוננות זו. על כך אנו מבקשים רחמים: "הושיעה את עמך" וגו', "ורעם ונשאם" וגו',

והוא רחום וגו' (ועמ"ש מזה בפ' פנחס סד"ה צו את בני ישראל). וכל הענין עד ק"ש [קריאת שמע] הוא לעורר את האהבה ובק"ש [ובקריאת שמע] אומרים הויה אלקינו אחד.

"והוא רחום" וגו' (ועיינו במה שנכתב על כך בפרשת פינחס, בסוף המאמר הפותח במילים "צו את בני ישראל"). כל הענין עד קריאת שמע נועד לעורר את האהבה; ובקריאת שמע אומרים: "הויה אלקינו... אחד".

ואיתא בגמ' [בגמרא] אנשי יריחו היו כורכין את שמע ולא היו מפסיקין בין אחד לואהבת בדבר אחר לפי

ואיתא בגמרא, שאנשי יריחו היו כורכים את שמע ולא מפסיקים בדבר אחר בין "אחד" ל"ואהבת", מפני

שהם תלויין זה בזה שלפי ערך התבוננותו באחדותו יתברך ככה תתעורר מדת האהבה, לפיכך היו כורכין את שמע כו' אלא שאין הלכה כאנשי יריחו שבשכמל"ו [שברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] לא הוי הפסק משום שגם זה רזא דאחד.

שהם תלויים זה בזה: לפי מידת ההתבוננות של האדם באחדותו יתברך, כך מתעוררת מדת האהבה. לכן היו כורכין את שמע וכו'. אלא שאין הלכה כאנשי יריחו, שכן "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" אינו הפסק, מפני שגם הוא סוד "אחד".

ועד הוא רזא דאחד בחילופי אתון וגו' ונקי יחודא תתאה כנודע (ועמ"ש מזה בד"ה בחדש השלישי):
ו"ועד" הוא סוד "אחד" בחילופי אותיות וכו', והוא נקרא יחודא תתאה, כידוע. (ועיינו במה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "בחדש השלישי").

5 ב והנה יש שני מיני אהבות אהבה שנעשית מאליה ע"י התבוננות בהוי' אחד והיא כשלהבת העולה מאליה ובווערת כרשפי אש ואין בה שום מבוקש.

ב. והנה יש שני סוגי אהבה. [האחת היא] אהבה שמתעוררת מאליה מתוך ההתבוננות בכך שהוי' אחד; היא כלהבת העולה מאליה ובווערת כרשפי אש, ואין לה שום מבוקש.

(והוא כמ"ש בס"ש [בספר של בינונים] ח"א [חלק א'] ספ"י ולא כדי לדבקה בו ית' בלבד לרוות צמאון נפשם הצמאה לה'. אלא איזהו חסיד המתחסד עם קונו כו' ע"ש).

(וכך כתוב בספר של בינונים, חלק א, בסוף פרק י': "ולא כדי לדבקה בו ית' בלבד לרוות צמאון נפשם הצמאה לה'; אלא איזהו חסיד, המתחסד עם קונו" וכו'; עיין שם).

ועיין בד"ה כתיב מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. ועמ"ש לקמן סד"ה והקרבנות עולה אשה. גבי ובחינה זו נק' בשם עולה לפי שעולה מאליה כו' ע"ש).

ועיין במאמר המתחיל "כתוב מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים". וראה גם את הכתוב להלן, בסוף המאמר המתחיל "והקרבנות עולה אשה", בעניין "ובחינה זו נקראת בשם עולה, לפי שעולה מאליה" וכו'; עיין שם).

ואהבה השנית הוא שחפץ ומשתוקק לדבקה בו ית' וזה יש בלב כל אחד ואחד מישראל.

והאהבה השנייה היא הרצון והכמיהה לדבוק בו ית'; אהבה זו מצויה בלב כל אחד ואחת מישראל.

וזהו ואהבת דהיינו שתתאוה שיהיה הוי' אלקיך כנודע (משא"כ האהבה הראשונה היא מעלת ומדרגת בני עלייה כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] שם ובד"ה מה יפית הנ"ל וע"ז נאמר שמחו צדיקים בה'. ועיין סד"ה זה יתנו כו' מחצית השקל).

וזהו "ואהבת": כלומר, שתשתוקק שהוי' יהיה אלקיך, כידוע. (לעומת זאת, האהבה הראשונה היא מעלתם ודרגתם של בני העלייה, כפי שכתוב בספר של בינונים שם ובמאמר המתחיל "מה יפית" הנזכר לעיל; ועל כך נאמר "שמחו צדיקים בה". ועיין בסוף המאמר המתחיל "זה יתנו" וכו', "מחצית השקל").

וזהו קבלת מ"ש בק"ש [בקריאת שמע] רק שא"א לדבקה בו ית' כי לית מחשבה תפיסא ביה שהוא ית' סתימו דכל סתימין וטמירא דכל טמירין.

וזהו קבלת מלכות שמים שבקריאת שמע; אלא שאי אפשר לדבוק בו ית', שהרי "לית מחשבה תפיסא ביה", שכן הוא ית' "סתימו דכל סתימין" ו"טמירא דכל טמירין".

פ"י שיש עולמות שנקראים סתימין והם למעלה מבחי' עוה"ב [עולם הבא] והוא ית' סתים ונעלם מהם שאינם משיגים אותו וכן טמירא דכל טמירין כ"א ע"י התורה.

כלומר, יש עולמות הנקראים "סתימין", והם למעלה מבחינת עולם הבא; והוא ית' סתום ונעלם מהם, ואינם משיגים אותו. וכן הוא "טמירא דכל טמירין" — אלא באמצעות התורה.

6 וזהו ודברת בם כו' שאותיות התורה מלוכש בהם התפשטות והארה ממנו ית'. כמשל כח הצומח ואותיות המחשבה הנ"ל כמ"ש במן

וזהו [פירוש] "ודיברת עליהם" וכו': באותיות התורה מלוכשת התפשטות והארה ממנו יתברך, כמו במשל כוח הצמיחה ואותיות המחשבה שהוזכרו לעיל; כפי שמבואר בעניין המן,

כי טל אורות טלך ונתגשם עד שדכו במדוכה וכו'. ועמ"ש מזה בפי' עקב סד"ה ויאכילך את המן.

"כי טל אורות טליך", והוא נעשה גשמי עד ש"דכו במדוכה" וכו'. וראו מה שנכתב על כך בפרשת עקב, בסוף המאמר הפותח במילים "ויאכילך את המן".

7 וזהו ותורה אור שהיא הארה מא"ס ב"ה ואי לזאת יהיה השמחה גדולה בעסק התורה והמצות כי בזה ירוה צמאוננו מה שחפץ ומשתוקק לדבקה בו יתברך.

וזהו [פירוש] "והתורה אור": התורה היא הארה מאין סוף, ברוך הוא. לכן צריכה להיות שמחה גדולה בעיסוק בתורה ובמצוות, שכן כך האדם מרווה את צמאוננו — את רצונו וכמיהתו להידבק בו יתברך.

וכמ"ש מזה באריכות בד"ה צו את בני ישראל כו' את קרבני לחמי בענין הקטר החלב ע"ג [על גבי] המזבח ובענין פקודי ה' ישרים משמחי לב וע"ז נאמר תחת אשר לא עבדת כו'

וכמו שנכתב על כך באריכות במאמר הפותח במילים "צו את בני ישראל" וגו', "את קרבני לחמי", בענין הקטרת החלב על גבי המזבח, ובענין "פקודי הוי' ישרים משמחי לב". ועל כך נאמר: "תחת אשר לא עבדת" וגו',

בשמחה ובטוב לבב (ועיין זח"א [זהר חלק א] קט"ז א' קע"ז א') כי בחינת שמחה זו מהעבודה בתורה ומצות שבזה מרוה צמאנו יוכל כל אדם להגיע אליה וכנ"ל.

"בשמחה ובטוב לבב" (ועינינו בזוהר, חלק א, קטז ע"א, קעז ע"א). שכן כל אדם יכול להגיע למדרגת שמחה זו, הנובעת מן העבודה בתורה ובמצוות, שבאמצעותה הוא מרוה את צמאנו, כפי שנתבאר לעיל.

אך הנה יש ב' בחי' בלימוד התורה. אחד תיכף אחר התפלה כשמעורר את האהבה ולומד התורה בנפש צמאה כצמא למים ואז הוא בודאי שמח בעבודתו.

אולם יש שתי בחינות בלימוד התורה. האחת היא מיד לאחר התפילה, כאשר האדם מעורר את האהבה ולומד תורה בנפש צמאה, כמי שצמא למים; אז הוא בודאי שמח בעבודתו.

8 ועמ"ש בד"ה אוסרי לגפן עירה גבי כי התענוג הוא שייך אחר מילוי הרצון כו' ע"ש.

וראה גם מה שנכתב במאמר המתחיל "אוסרי לגפן עירה", בענין "שהתענוג שייך לאחר מילוי הרצון" וכו', עיין שם.

ובחינה השנית הוא כשנופל מבחי' האהבה הן בעל עסק כשעוסק בעסקו או יושב אוהל כו'.

והבחינה השנייה היא כאשר האדם נופל ממדרגת האהבה — בין שהוא בעל עסק, כשהוא עוסק בעסקו, ובין שהוא יושב אוהל וכו'.

אעפ"כ [אף על פי כן] יכול לשמוח א"ע [את עצמו] בלימודו ע"י התבוננות כי התורה הוא אור א"ס ב"ה ואורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד אף שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק כיון

אף על פי כן הוא יכול לשמח את עצמו בלימודו, על ידי התבוננות בכך שהתורה היא אור אין סוף ברוך הוא, ו"אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד" — התורה והקדוש ברוך הוא הם דבר אחד. ואף שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק, מאחר ש

שהוא עוסק בענייני העולם ומו"מ [ומשא ומתן] מ"מ מאחר שהוא בהיתר יכול לחזור לה' ולעבודתו כיון שאינו אסור וקשור בידי החיצונים ולכן נקרא בשם היתר ר"ל [רוצה לומר]

שהוא עוסק בענייני העולם ובמשא ומתן, אף על פי כן, מאחר שהוא עוסק בדבר המותר, הוא יכול לשוב אל ה' ולעבודתו, כיוון שאינו אסור וקשור בידי החיצונים. לכן הדבר נקרא "היתר", כלומר,

כמו למשל האדם הניתן ביד שונאו רק שאינו חבוש ויכול לילך ואפשר לו לברוח אם לא שנכשל בדבר איסור ח"ו [חס ושלום] ואם נכשל אז אין לו תקנה אם לא בהרהורי תשובה באמת וכמ"ש במ"א.

כמו, למשל, אדם שנמסר ביד אויבו, אך אינו כלוא ויכול להתהלך, ויש לו אפשרות לברוח — אלא אם כן נכשל בדבר איסור, חס ושלום. ואם נכשל, אין לו תקנה אלא בהרהורי תשובה אמיתיים, וכמו שכתוב במקום אחר.

9 ואדרבה כל מה שיתבונן היטב איך הוא רחוק מה' ע"י שיכיר מקומו וידע ערכו שאפילו הוא יושב אוהל כו'

ואדרבה, ככל שהוא מתבונן היטב עד כמה הוא רחוק מה', מתוך הכרה במקומו וידיעה של ערכו — גם אם הוא יושב אוהלים וכו',

שהרי יכול לדבר דברים בטלים באמצע לימודו באין מונע מכש"כ [מכל שכן] אם נכשל בדבר איסור בחטאת נעורים כי ידע אינש בנפשיה,

שהרי הוא יכול לדבר דברים בטלים באמצע לימודו ואין מי שמונע ממנו; וכל שכן אם נכשל בדבר איסור מחמת חטאי הנעורים, שהרי "יודע אדם בנפשו";

ואף שהרהר ועשה תשובה אם עדיין לא עשה תשובה שלימה וסיגופים הממרקין יותר וכל מה שיאריך ויעמיק בענין פחיתת עצמו ויהיה נבזה בעיניו נמאס וישים עצמו כשיריים למה הוא נברא בעולם,

ואף אם הרהר בתשובה ועשה תשובה, אם עדיין לא עשה תשובה שלמה ולא עבר סיגופים הממרקים יותר — ככל שירבה להאריך ולהעמיק בענין שפלותו, ויהיה נבזה בעיניו ונמאס, ויחשיב את עצמו לשיריים וישאל: לשם מה נברא בעולם? —

אזי תהיה שמחת הנפש בעסק התורה כפולה ומכופלת ביתר שאת (ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פל"א ל"ד וסד"ה ויחפרו עבדי יצחק בענין באר מים חיים) והעצבות הוא כשמבקש גדולות דוקא להגיע למדרגת רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] שתורתו אומנתו

אזי תהיה שמחת הנפש בעיסוק בתורה כפולה ומכופלת, ביתר שאת (ועיינו בספר של בינונים, פרקים ל"א ול"ד, ובסוף המאמר המתחיל "ויחפרו עבדי יצחק" בענין באר מים חיים). והעצבות היא כשהוא מבקש גדולות דווקא, להגיע למדרגתו של רבי שמעון בר יוחאי, שתורתו היתה אומנתו,

כמו שאמר בחד קטירא אתקטרנא נשמתא ביה אחידא ביה להיטא וכו' פ"י שלא היה בבחינת שינה ולא היה צריך לעורר את האהבה ולכן היה פטור מתפלה.

כמו שאמר: "בחד קטירא אתקטרנא, נשמתא ביה אחידא, ביה להיטא" וכו'. כלומר, הוא לא היה במצב של שינה ולא היה צריך לעורר את האהבה, ולכן היה פטור מתפילה.

10 וזהו שכתוב ועובר על פשע לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים ענין גודל עוצם שפלות הנ"ל התורה אור א"ס ב"ה עובר על פשע שאין פשעיו

וזהו שכתוב: "ועובר על פשע לשארית נחלתו" — למי שמשים את עצמו כשיריים, כלומר, למי שמגיע לשפלות הגדולה והעצומה שהזכרה לעיל, התורה, אור אין סוף ברוך הוא, "עובר על פשע", כך שעוונותיו

תופסים מקום כלל, וכמשל הארת אור השמש על הארץ שבמקום שכלה זריחת האור שם הוא יותר חמימות אור השמש כמו על הארץ ממש הוא חם יותר ובגובה האויר יש טורא דתלגא וכו'.

אינם תופסים מקום כלל. הדבר דומה להארת אור השמש על הארץ: במקום שבו מסתיימת זריחת האור, חום אור השמש גדול יותר; לכן ממש על הארץ חם יותר, ואילו בגובה האוויר יש הר של שלג וכו'.

11 וכן עד"מ בהארת אור תורה הוא יותר במי שהוא בחינת שיריים ומותר בעולם כו' וזהו ועובר על פשע כך גם, בדרך משל, בהארת אור התורה: היא גדולה יותר אצל מי שנמצא בבחינת שאריות ומיותר בעולם וכו'. וזהו "ועובר על פשע",

רק שיהיה חטאתי נגדי תמיד ולא מלוכש בהם דרך ישר ע"ד אוילים מדרך פשעם המכואר במ"א בד"ה בהעלותך את הנרות וכמ"ש דרך אויל ישר בעיניו.

ובלבד ש"חטאתי נגדי תמיד", ושלא יהיה לכוש בהם [כאילו הם] דרך ישרה, בדוגמת "אוילים מדרך פשעם", כמבואר במקום אחר, במאמר המתחיל "בהעלותך את הנרות", וכמו שכתוב: "דרך אויל ישר בעיניו".

והנה בחינה זו נקרא יעקב משא"כ בחי' ישראל כי שרית עם אלקים (עמ"ש בד"ה מה טובו אוהליך יעקב וגו')

והנה בחינה זו נקראת יעקב, ואילו בחינת ישראל היא "כי שרית עם אלקים" (ראו מה שכתוב במאמר המתחיל "מה טובו אוהליך יעקב" וכו'),

והוא ענין עת התעוררות אהבה רבה בתפלה ובתורה שאחר התפלה ואזי השמחה היא בנקל יותר וזהו ענין הזמן שבו מתעוררת אהבה רבה בתפילה ובתורה [הנלמדת] לאחר התפילה; ואז השמחה באה ביתר קלות.

וזהו ולישרי לב שמחה ע"ד אשר עשה האלהים את האדם ישר כו' וזהו בחי' ישראל ישר אל

וזהו "ולשרי לב שמחה", בדומה ל"אשר עשה האלקים את האדם ישר" וכו'; וזו בחינת ישראל — ישר אל.

(ועמ"ש מזה בד"ה בפרשת נסכים כתיב. ומ"מ גם מבחינה זו דישראל מאיר בכל אחד בשעת התפלה כנ"ל וגם שבת בכללו הוא בחי' ישראל כמ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב כו' וע"ש דיעקב נק' עבדי.

(וראו מה שכתוב על כך במאמר המתחיל "בפרשת נסכים כתיב". ואף על פי כן, גם בחינה זו של ישראל מאירה בכל אחד בשעת התפילה, כנ"ל; וגם השבת בכללותה היא בחינת ישראל, כמו שכתוב במאמר המתחיל "לא הביט און ביעקב" וכו'; וראו שם שיעקב נקרא "עבדי").

וזהו תחת אשר לא עבדת בשמחה ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל הא' וע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו וע"פ לכן אמור לבני ישראל וע"פ רני ושמחי הנ"ל מענין עבדו את ה' בשמחה כו' ובד"ה שוש אש"ש.

וזהו "תחת אשר לא עבדת בשמחה". וראו מה שכתוב על הפסוק "ועתה יגדל נא כח אדני", על הפסוק "אחרי ה' אלקיכם תלכו", על הפסוק "לכן אמור לבני ישראל", על הפסוק "רני ושמחי" הנזכר לעיל, בענין "עבדו את ה' בשמחה" וכו', וכן במאמר המתחיל "שוש אש"ש".

אמנם בחי' שמחו צדיקים בה' זהו ע"ד מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים הנזכר לעיל ואין כל אדם זוכה לזה,

אולם בחינת "שמחו צדיקים בה'" היא בדומה ל"מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים", הנזכר לעיל, ולא כל אדם זוכה לכך,

אבל שמחה של מצוה ותורה מה שעל ידי זה מרוה נפשו הצמ אה ליוצרה ע"ז מצווה כל אדם, ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] ס"פ מ"א גבי אבל יחוד נפשו כו' בזה חפץ כל אדם מישראל באמת לאמתו כו'

אבל השמחה של מצווה ושל תורה, שבאמצעותה אדם מרוה את צימאון נפשו ליוצרה — עליה מצווה כל אדם. ועיין בספר של בינונים, בסוף פרק מ"א, בעניין "אבל יחוד נפשו" וכו', "בזה חפץ כל אדם מישראל באמת לאמתו" וכו';

ע"ש, ועמ"ש ע"פ בהעלותך מענין ההפרש בין אהבה שמבחינת אברהם ומבחי' אהרן ומבואר לעיל ענין וישכם אברהם בבקר מדת יום ובחינת אהרן הוא בבקר בהיטיבו והוא בחינת הטבה יותר מבקר דאברהם מצד עצמו.

עיין שם. ועיין במה שכתוב על הפסוק "בהעלותך" בעניין ההבדל בין אהבה שמבחינת אברהם לבין אהבה שמבחינת אהרן. לעיל התבאר ענין "וישכם אברהם בבוקר", מידת היום; ואילו בחינת אהרן היא "בבוקר בהיטיבו", והיא בחינה של הטבה יתרה על הבוקר של אברהם כפי שהוא מצד עצמו.

והיינו לבוא לבחינת ומדרגת שמחו צדיקים כו'. ועוד י"ל [יש לומר] בענין ההפרש שבין בחי' השמחה בעבודת ה' של כל ישראל מה שעליה נאמר תחת אשר לא עבדת כו'

וזהו להגיע לבחינה ולמדרגה של "שמחו צדיקים" וכו'. ועוד אפשר לומר בעניין ההבדל בין בחינת השמחה בעבודת ה' של כל ישראל, שעליה נאמר "תחת אשר לא עבדת" וכו',

בשמחה ובין השמחה דשמחו צדיקים בה', והוא ע"ד שנתבאר במ"א בד"ה ה' לי בעוזרי בענין פי' מועדים לשמחה כי בכל השנה השמחה גנוזה בעבודה

"בשמחה", לבין השמחה של "שמחו צדיקים בהווי": הדבר דומה למה שהתבאר במקום אחר, כמאמר המתחיל "הוי' לי בעוזרי", בענין פירוש "מועדים לשמחה" — שבמשך כל השנה השמחה נסתרת בתוך העבודה,

וזהו אשר לא עבדת בשמחה ועושין מהעבודה עיקר והשמחה היא שמחה של מצוה אבל ביו"ט [ביום טוב] השמחה היא בהתגלות וישמחו כך ישראל. וע"ש הטעם כו'.

וזהו "אשר לא עבדת בשמחה": העבודה היא העיקר, והשמחה היא שמחה של מצווה. אבל ביום טוב השמחה גלויה, ו"ישמחו כך ישראל". ועיין שם בטעם הדבר וכו'.

ועל דרך זה יובן גם כאן כי להיות וישמחו בך ממש זהו מעלת הצדיקים אלא שכיו"ט [שביום טוב] יכולים כל ישראל להגיע לבחינה זו וכענין מ"ש במ"א בענין גביע הכסף שהטמין יוסף הצדיק באמתחת בנימין שהוא ענין נכסף נכספתה כו'.

ועל דרך זו יובן גם כאן: להיות וישמחו בך" ממש — זו מעלת הצדיקים; אלא שביום טוב יכולים כל ישראל להגיע לבחינה זו. הדבר דומה למה שנאמר במקום אחר בענין גביע הכסף שהטמין יוסף הצדיק באמתחת בנימין, שהוא ענין "נכסוף נכספתה" וכו'.

ודרך זה קרוב ג"כ לדרך הראשון. ועמ"ש בביאור ע"פ וכל בניך בענין המדרש בשה"ש [בשיר השירים] רבה על פ' נגילה ונשמחה בך הא חדותא שלימא כו' ע"ש):

ודרך זו קרובה גם לדרך הראשונה. ועיין במה שכתוב בביאור על הפסוק "וכל בניך", בענין המדרש בשיר השירים רבה על הפסוק "נגילה ונשמחה בך": "הא חדותא שלימא" וכו', עיין שם.)

12 ג והנה קודם התפלה צריך כובד ראש שהוא המרירות על שאין בחי' ישראל לי ראש מאיר בו בגילוי מחמת עונותי עברו ראשי.

ג. והנה, קודם התפילה דרוש כובד ראש, כלומר מרירות על כך שבחינת ישראל — לי ראש — אינה מאירה בו בגילוי, משום ש"עונותי עברו ראשי".

וזהו בחי' כובד ראש והיינו שיבא לידי הכנעה והשפלות ופחיתות עצמו במוח בידיעה היטב וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך] שיהיה בלב דוקא, ולא

וזהו בחינת כובד ראש: שיבוא לידי הכנעה, שפלות והכרה בפחיתות ערכו, במוחו ומתוך ידיעה ברורה ומעמיקה; ואין צורך שהדבר יורגש דווקא בלב. ולא

כמו שסוברים העולם שקודם התפלה יוכל להיות טמטום הלב כי א"א להיות בשחרית קודם התפלה כמשארז"ל [כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אידלי יומא אידלי קצירא שהחסד מתעורר בבקר דאברהם.

כפי שסוברים אנשים, שלפני התפילה עלולה להיות אטימות הלב; שהרי בשחרית, לפני התפילה, הדבר אינו אפשרי, כפי שאמרו חז"ל: "אידלי יומא אידלי קצירא" — כשהיום עולה, המחלה מסתלקת, משום שמידת החסד מתעוררת בבוקר, בחינתו של אברהם.

וג' דברים הם להסיר כל המונעים בתפלה א' מקוה וכמו שמצינו במשנה ספ"ח דיומא מה מקוה מטהר. ויש שלושה דברים להסרת כל המפריעים לתפילה. הראשון הוא מקוה, כפי שמצאנו במשנה בסוף הפרק השמיני של יומא: "מה מקוה מטהר".

13 והנה הרי"ף [הרי"ף (רבי יצחק אלפסי)] פ"ג [פרק ג'] דברכות ותר"י [ותלמידי רבינו יונה] כתבו בשם רב האי דלא

בטלו טבילת בעל קרי אלא לד"ת [לדברי תורה]

והנה, הרי"ף בפרק השלישי של ברכות, ותלמידי רבנו יונה, כתבו בשם רב האי שטבילתו של מי שראה קרי לא בטלה אלא לגבי דברי תורה,

אבל לתפלה צריך טבילה ואע"ג [ואף על גב] דאנן לא קי"ל [קיימא לן] כן כמ"ש בש"ע [בשלחן ערוך] מ"מ כתב תר"י [תלמידי רבינו יונה] שלדברי הכל התפלה מקובלת יותר עם הטבילה.

אבל לתפילה נדרשת טבילה. ואף שאיננו פוסקים כך, כפי שנכתב בשולחן ערוך, בכל זאת כתבו תלמידי רבנו יונה שלדעת הכול התפילה מתקבלת יותר עם טבילה.

ויש לומר קצת טעם לזה מ"ש תפלה מתורה והוא ע"פ גירסת הירושלמי במשנה סוף מסכת סוטה הטהרה נטלה את הריח.

ואפשר לתת טעם מסוים להבדל בין תפילה לתורה, על פי נוסח הירושלמי במשנה שבסוף מסכת סוטה: "הטהרה נטלה את הריח".

וכן בגמרא דידן בסוטה (דמ"ט א') מורחבא ריחא דחנוניתא אי"ל [אמר ליה] בני טהרה יש בכך. הרי דבחינת ריח דוקא נמשך מענין הטהרה והוא משום

וכך גם בגמרא שלנו, בסוטה (מט ע"א): "אני מריח ריח של חינוניסא". אמר לו: "בני, טהרה יש בכך". מכאן שאיכות הריח נמשכת דווקא מענין הטהרה, והטעם לכך הוא

כי ענין טומאה וטהרה הוא בחי' מקיפים ועל כן שייך הטהרה דוקא לענין הריח שהוא גי' בחינת מקיף כמ"ש בד"ה אלה מסעי בענין ירדן יריחו.

שענין הטומאה והטהרה הוא בבחינת מקיפים, ולכן הטהרה קשורה דווקא לריח, שהוא גם כן בחינת מקיף, כפי שנכתב במאמר המתחיל "אלה מסעיי" בענין הירדן של יריחו.

14 והנה הקרבנות נקרא ריח ניחוחי. וכתב וירח ה' את ריח הניחוח. ובזה יובן מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם

לברכה] פרק הניזקין שנכנס לו יתוש בחוטמו.

והנה הקרבנות נקראים "ריח ניחוחי", ועליהם נאמר: "וירח ה' את ריח הניחוח". על פי זה יובן מאמר חז"ל בפרק הניזקין, שיתוש נכנס לחוטמו.

והיינו מדה כנגד מדה לפי שהחריב בהמ"ק [בית המקדש] וביטל הקרבנות שהיו בחי' ריח ניחוח להקב"ה וכתוב ותהלתי אחטם לך ועמ"ש בד"ה באתי לגני בענין אריתי מורי.

כלומר, מידה כנגד מידה: הוא החריב את בית המקדש וביטל את הקרבנות, שהיו בבחינת "ריח ניחוח" להקדוש ברוך הוא. ונאמר: "ותהלתי אחטם לך". ועיין כמה שנכתב כדיבור המתחיל "באתי לגני" בענין "אריתי מורי".

והנה התפלה היא במקום קרבנות והיא ג"כ בחי' ריח ניחוחי ולכן אמרו לבעל החוטם אני מתפלל כמ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג'] (נשא ק"ל ע"ב).

והנה התפילה באה במקום הקרבנות, וגם היא בבחינת "ריח ניחוחי". לכן אמרו: "לבעל החוטם אני מתפלל", כמובא בזהר חלק ג' (נשא, 130b).

וכיון שכן לכן צריך לזה טהרה כנ"ל שהטהרה שייך לבחינת ריח. וריחא דחנוניתא זהו כענין לבעל החוטם אני מתחנן.

ומכיוון שכך, התפילה צריכה טהרה, כפי שהוזכר לעיל, שכן הטהרה שייכת לבחינת הריח. ו"ריחא דחנוניתא" הוא בדומה לענין "לבעל החוטם אני מתחנן".

וע"כ לדברי הכל התפלה מקובלת יותר עם הטבילה ועיין בר"ח [בראשית חכמה] שער האהבה פ"א [פרק י"א] ג"כ טעם לזה כי התורה כו' אמנם תפלה כו' יעו"ש [יעוין שם].

ולכן, לכל הדעות, התפילה מתקבלת יותר לאחר טבילה. ועיין גם בראשית חכמה, שער האהבה, פרק י"א, שמביא לכך טעם: "כי התורה ... אמנם תפילה..." עיין שם.

הבי' צדקה כמו ר"א [רבי אלעזר] יהיב פרוטה כו' בצדק אחזה פניך מפני שיש קטרוגים על האדם ודנין אותו אם ראוי לכנס להיכל ממ"ה [מלך מלכי המלכים] הקב"ה בתפלה וצדקה תציל כו' וצדקה תרומם גוי ועמ"ש סדי"ה וארשתיך לי.

ההכנה השנייה היא צדקה, כמו שרבי אלעזר היה נותן פרוטה וכו', ואומר: "בצדק אחזה פניך". זאת משום שיש קטרוגים על האדם, ודנים אותו אם הוא ראוי להיכנס להיכלו של מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, בתפילה. "וצדקה תציל" וכו', ו"צדקה תרומם גוי". ועיין כמה שנכתב בסוף דיבור המתחיל "וארשתיך לי".

15 והג' הוא עסק ולימוד דברי מוסר ובפרט דברי מוסר הנמצאים בזהר מלשון הארה שמאיר במקום החושך

והשלישי הוא לעסוק וללמוד דברי מוסר, ובפרט דברי המוסר המצויים בזהר — שזהר הוא מלשון הארה — המאיר במקום החושך,

שהוא חכמת אמת אשת חיל עטרת בעלה היא האמונה שמלא כה"כ [כל הארץ כבודו] אף בלי התבוננות יקרה מאד למעלה מצד דירה בתחתונים וכו' והיא עטרת בעלה.

שהרי זו חכמת האמת. "אשת חיל עטרת בעלה": זו האמונה ש"מלא כל הארץ כבודו"; גם בלי התבוננות היא יקרה מאוד למעלה, מצד דירה בתחתונים וכו', והיא "עטרת בעלה".

פי' בעלה היא אהבה רבה שאחר התבוננות באמונה זו הפשוטה לדבקה בה' אחד סובב כ"ע [כל עלמין] שאהבה רבה זו הוא בחי' דכר כמ"ש זכר חסדו וכו'.

כלומר, "בעלה" הוא האהבה רבה שבאה לאחר התבוננות באמונה הפשוטה הזאת — לדבוק בה' אחד, סובב כל עלמין; אהבה רבה זו היא בחינת דכר, כמו שכתוב: "זכר חסדו" וכו'.

ומפני שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים היא האמונה הפשוטה נעשית עטרת לראשו כו':

ומכיוון שהקדוש ברוך הוא התאוה שתהיה לו דירה בתחתונים, האמונה הפשוטה נעשית עטרה לראשו וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/3

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק